

Spotkania w drodze, czyli pociąg do polskiego. Scenariusz zajęć „Gdzie mieszkasz?”.

Opracowanie:

Ewa Piechota

V Liceum Ogólnokształcące
z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Adama Asnyka pod patronatem PUM
w Szczecinie

Cele projektu

- umożliwienie szybkiego wdrożenia zajęć z języka polskiego z ukraińskimi dziećmi przyjętymi do polskich szkół – zwłaszcza w tzw. klasach przygotowawczych;
- ułatwienie integracji dzieci ukraińskich nie tylko z ich rówieśnikami z Polski, ale także między sobą;
- zaproponowanie konkretnych narzędzi, metod i form pracy, które ułatwią pracę nauczycielowi.

Wskazówki dla osób korzystających ze scenariuszy

Każdy scenariusz zawiera modułowe zagadnienia merytoryczne i sposoby ich wdrażania – opis form pracy, które mogą być zastosowane w zależności od potrzeb czy możliwości sprzętowych.

Ze względu na liczne podobieństwa między językami poszczególne bloki wprowadzane są szybciej, np. przedstawianie się i krótkie informacje o sobie są zawarte w jednym module.

Wybrane zagadnienia mogą być realizowane nie tylko w sali lekcyjnej, ale również w świetlicy, w sali gimnastycznej czy na wycieczce.

Poszczególne moduły mogą być wykorzystywane osobno lub tworzyć wspólną całość.

Marta Kostecka
nauczycielka konsultantka ds. nauczania języka polskiego

Gdzie mieszkasz? Miasto – wieś

Zagadnienia dotyczące miejsca pobytu i opisu przestrzeni

Gdzie mieszkasz?

- a) mieszkam w Polsce/w Ukrainie
- b) mieszkam w mieście
- c) mieszkam w
Szczecinie/Poznaniu/Warszawie/Żytomierzu/Charkowie/Kijowie

Co znajduje się w mieście?

- a) rynek miejski: duży, kwadratowy
- b) sklepy: hipermarkety, sklepy spożywcze,
- c) parki/skwery
- d) osiedla mieszkaniowe
- e) domy mieszkalne
- f) szkoły/szpital/przychodnie zdrowia
- g) kina, teatry, filharmonia
- h) kluby młodzieżowe
- i) dyskoteki
- j) place zabaw dla dzieci
- k) sygnalizacja świetlna

Jaką formę pracy zastosować?

Oglądanie mapy

wybranego miasta, Polski/Ukrainy i ćwiczenie w parach zwrotów, zwłaszcza odpowiedzi na pytanie: Gdzie mieszkasz?, używając nazw różnych miast.

Rysowanie rodzinnego miasta

jego nazwą (z jego charakterystycznym zabytkiem) i miasta, w którym się aktualnie przebywa. Wyrazy z określeniami części miasta są dla uczniów widoczne. Można także na rysunku je podpisać.

Malowanie do muzyki

praca indywidualna lub w parach, grupach; malujemy swoje miasto do wybranych, dwóch typów muzyki, np. radosnej i refleksyjnej. Po zakończeniu pracy każdy uczestnik projektu krótko mówi, co namalował.

Rysowanie plakatu miasta do słowa – klucza, metafory, symbolu, np. miasto dobrych ludzi/miasto wieżowców/miasto zieleni/dynamiczne miasto/ja i miasto.

Tworzymy portret miasta: praca w grupie

- a) cała grupa rysuje schemat ulic, skwerów, parków, klubów itp., np. łącząc kartki A4 w jedną dużą płachtę.
- b) wszyscy uczestnicy projektu dzielą się pracą tak, że każdy odpowiada za jakiś aspekt pracy.
- c) wszystkie elementy schematu zostają podpisane, a ulice – nazwane.
- d) można wykorzystać do projektu wykładzinę z ulicami i przejściami dla pieszych, na której dzieci będą umieszczać obrazki z karty pracy.
- e) schemat może służyć młodszym dzieciom do zabawy samochodzikami, ludzikami lego (przechodzenie przez jezdnię).

Śpiewamy piosenki o mieście

dla starszych dzieci np. *Sen o Warszawie* Czesława Niemena, a dla młodszych – *Uliczni detektywi* z serii *Śpiewające brzdące*. Wcześniej trzeba przygotować słowa.

Co znajduje się na wsi?

- a) pola/lasy/jeziora/stawy
- b) ścieżki/ulice/drogi
- c) ogrody/sady
- d) budynki gospodarcze
- e) maszyny rolnicze
- f) zwierzęta hodowlane
- g) niskie budynki mieszkalne
- h) owoce:
jabłka/gruszki/śliwki/maliny/agrest/porzeczki/brzoskwinie/morele
- i) kolory natury: złote zboża, błękit jezior, zieleń lasów

Jaką formę pracy zastosować?

Technika uważności (*mindfulness*)

- a) Nauczycielka nawiązuje do wiejskich sadów, a następnie rozdaje dzieciom jabłka i poleca przyjrzeć im się na tyle dokładnie, by mogły odnaleźć swoje jabłko wśród innych jabłek.
- b) Następnie wszystkie jabłka wkładane są do jednej miski i dzieci mają odnaleźć swoje jabłko.
- c) Po ćwiczeniu można opowiadać, po jakich cechach jabłko zostało rozpoznane.
- d) Zalety/wady mieszkania w mieście/ na wsi – projekt graficzny.

Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli ■ ul. Gen. J. Sowińskiego 68 ■ 70-236 Szczecin

Sekretariat ■ tel. 91 435 06 22 ■ sekretariat@zcdn.edu.pl ■ NIP 851 11 65 752

Organizacja szkoleń ■ 91 435 06 30 ■ szkolenia@zcdn.edu.pl ■ www.zcdn.edu.pl

Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli posiada akredytację Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty

e) Można użyć przymiotników:

- okrągłe/owalne
- kolorowe
- nieregularne
- małe/duże
- gładkie/pomarszczone

f) Można również wykorzystać do ćwiczenia uważności **zmysł smaku** i np. rozdać dzieciom kawałki jabłka i polecić przez chwilę trzymać je w ustach, a potem rozgryzać bardzo powoli, by czuć pełnię smaku – na początku, po częściowym rozgryzieniu i na końcu.

Rozsypanka wyrazów

a) Należy pogrupować je tak, by wybrać te, które opisują miasto, i te, które opisują wieś.

Jestem na wsi – co ja tu robię?

- a) Nauczyciel/ka trzyma w ręku obrazki związane z obszarem wiejskim, a uczeń losuje jeden z nich.
- b) Następnie zaczyna wypowiedź od słów: „Co ja tu robię?” i dodaje np.: nad tym jeziorem.
- c) Inny uczeń może dopowiadać: „Łowisz ryby”/„Spacerujesz”/„Odpoczywasz” itd.

Orkiestra: odgłosy wsi (jak w opisie koncertu przed burzą w *Panu Tadeuszu*)

- a) Uczniowie tworzą orkiestrę – zasiadają tak jak muzycy. Nauczyciel/ka jest dyrygentem.
- b) Każdy uczeń otrzymuje zadanie naśladowania jakiegoś stworzenia: muszki, pszczoły, owcy, krowy, świnki, ptaszka, koguta, konia, motylka, kury, gąski, psa, kotka, żaby, myszki.
- c) Nauczyciel/ka ustala z uczniami, jakie gesty nakazują zwiększanie głośności, a jakie – ściszenie dźwięków.

- d) Dzieci na dany znak naśladują odgłosy wydawane przez stworzonko. „Grają” głośniej, ciszej itd.
- e) Na koniec podsumowanie: „Jak się czułem/am, będąc częścią orkiestry natury?”. Można to zrobić np. tak, że nauczyciel/ka rysuje kreskę na podłodze lub ustala z uczniami, że te osoby, które czuły się „świetnie”, stają po prawej stronie sali i podskakują, okazując radość, te, które czuły się dobrze, stają w środku i łapią się za ręce, a te, którym mniej się podobało, stają po lewej stronie i zakładają rękę na rękę.

Smakowity koszyk – rozpoznawanie owoców, kolorów i smaków

- a) Nauczycielka przynosi do klasy w koszyku owoce lub ich rysunki.
- b) Wyjmuje z koszyka kolejne owoce, a uczniowie opisują je według schematu:
 - To jest jabłko/gruszką/agrest... Jabłko jest żółte/zielone/ zielony...
 - Jabłko/gruszką jest słodkie/kwaśne/gorzki itp.

Opisywanie natury – budujemy poetyckie obrazy – praca w parach

- a) Do każdej nazwy przedmiotu uczniowie dopisują najbardziej – ich zdaniem – poetycki epitet lub porównanie, np. złote zboża/turkusowe rzeki/kolorowe sady/białe jak śnieg kwiaty/zielone lasy.
- b) Uczniowie mogą skorzystać z translatora w telefonach.

Zalety mieszkania w mieście/na wsi

- Zwroty: „tu jest więcej...”, „tu jest bardziej...” , „tu czuję się...”, „szczególnie tu lubię...”
- a) Można przedstawić sytuację za pomocą pantomimy. Uczeń wypowiada wyrażenie początkowe, a potem pokazuje gestami resztę komunikatu. Pozostali zgadują, co chciał przekazać uczeń.
- b) Można na tym ćwiczeniu utrwalać wyrażenia z użyciem dopełniacza w liczbie mnogiej: więcej – „domów”, „ulic”, „placów”, „pól” itd.

Ćwiczenia fonetyczne

Głoski zmiękczone i polskie nosówki oraz ich zapis ortograficzny, np.
wieś/ścieżka/światły/osiedle/zielony/dziwny dzieci.

Inspiracja: Jolanta Rojewska, *Grupa bawi się i pracuje*, Wrocław 2000.